Studie naar dak- en thuisloosheid in Suriname

Een nationale, inclusieve en uitvoerbare routekaart

OPDRACHTGEVER
Inter-American Development Bank (IDB),
in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (MinOWC), binnen het PURP-project.

PROJECT
Ontwikkeling van een middel- en langetermijn-strategie voor de preventie van dak- en thuisloosheid en de sociale inclusie van dak- en thuisloze mensen in Paramaribo.
(SU-T1147-P001)

ONDERZOEKSPERIODE
Oktober 2024 – augustus 2025

STEEKPROEFGROOTTE
324 individuen in/rondom Centrum Paramaribo

UITVOERINGSPARTNER
Altair Consultancy and Advisory Services Ltd. (UK)

Bij overname van data uit dit document refereren naar dit artikel als:
Groene Groei Suriname (2026). Dak- en thuisloosheid in Suriname: een nationale, inclusieve en uitvoerbare routekaart. Niet gepubliceerd.

GREEN GROWTH SURINAME

CIJFERS UIT HET VELDONDERZOEK

Bij een registratie tussen augustus en oktober 2025 zijn 324 individuen die dak- en thuisloosheid ervaren, geïnterviewd in het UNESCO Werelderfgoedgebied, oftewel de historische binnenstad, in Paramaribo.

Belangrijkste demografische gegevens

- **Geslacht:** 88% man, 9% vrouw, 3% transgender.
- **Leeftijd:** de grootste groep was 50–59 jaar (30%), gevolgd door 60–69 jaar (23%) en 30–39 jaar (15%).
- **Etniciteit:** voornamelijk creools (39%) en gemengde achtergrond (20%); daarnaast Hindoestaans (19%), marron (15%), Inheems (3%), Javaans (2%) en overig (1%).
  - Er is een over-vertegenwoordiging van creolen in de populatie.
- **Duur van de dak- en thuisloosheid:** meer dan 50% leefde langer dan vijf jaar op straat.
- **Nationaliteit**: 10% van de daklozen heeft geen Surinaamse nationaliteit

Zelf-gerapporteerde oorzaken van dakloosheid

- **72% sociale relaties als oorzaak voor dakloosheid** door verstoting (40%) of verbreken van een relatie (32%)
- 10% gaf misdraging aan als oorzaak van verstoting
- 4% had een verlieservaring meegemaakt.
- 71% had eerder in detentie gezeten.
- 8% was voormalig militair personeel.
- 7% raakten dak- en thuisloos na het verlies van werk/inkomen .

Wat mensen die dak- en thuisloosheid ervaren zelf aangeven nodig te hebben:

- 88% geeft aan een **dagelijkse maaltijd** nodig te hebben
- 82% sprak een duidelijke wens uit voor een **opvanglocatie** of permanentere huisvesting
  - slechts 8% had hulp ontvangen bij het vinden van huisvesting sinds zij in hun situatie zijn.
- 67% zoekt toegang tot **sanitaire voorzieningen** voor hygiene (bad & toilet)
- 63% gaf aan dat **werk of inkomen** zou helpen om dak- en thuisloosheid te beëindigen.
- 64% wil een **afkickbehandeling** voor middelenmisbruik en begeleiding van een mentor
  - 88% meldde middelenafhankelijkheid door voornamelijk drugs en/of alcohol.
  - De afhankelijkheid van verdovende middelen is geen oorzaak van dakloosheid, maar begint cq. verergert nadat men op straat is beland.
- **Toegang tot overheids- en/of zorgdiensten**
  - 46% gaf aan geen ID-kaart en medische verzekeringskaart (dokterskaart) te hebben, waardoor zij geen enkele vorm van sociale uitkering of medische behandeling kunnen ontvangen.
  - 69% geeft aan nooit in contact geweest te zijn met de overheid of een hulporganisatie voor enige vorm van hulp
  - 37% had onbehandelde lichamelijke of psychische gezondheidsproblemen.
  - Slechts 25% heeft behandeling bij PCS nodig vanwege psychische problemen.

PROJECTDEFINITIE DAK- EN THUISLOOSHEID

Mensen die niet beschikken over een stabiele woon- of verblijfplaats en evenmin beschikken over de middelen en mogelijkheden om hierin zelfstandig te voorzien. Dit leidt er vaak toe dat zij op straat leven, beperkte toegang hebben tot basisvoorzieningen en dat hun welzijn, evenals dat van anderen, hierdoor mogelijk negatief wordt beïnvloed.

LANGE-TERMIJN VISIE VAN DE STRATEGIE VOOR DAK- EN THUISLOOSHEID IN SURINAME

Dak- en thuisloosheid in Suriname moet **zeldzaam** zijn. Mochten mensen toch in een situatie komen waarbij zij dak- en thuisloosheid ervaren dan moeten zij onze hulp krijgen om deze situatie zo **kortstondig** en **niet-terugkerend** mogelijk te maken.

METHODE

Hoe de strategie ontwikkeld is.

Een inclusief en participatief proces waarbij het maatschappelijk middenveld en de overheid de strategie samen hebben ontworpen:

- **3 workshops** met meer dan 60 stakeholders van Overheid, gezondheidswerkers, NGO's, religieuze organisaties, wetenschappers, het bedrijfsleven en ervaringsdeskundigen van dakloosheid.
- **53 straat intrviews** met mensen die dak- en thuisloosheid ervaren
- **15 diepte-interviews** met geselecteerde stakeholders vanuit de overheid, NGO's en de gezondheidssector
- **Achtergrondstudie** naar internationale casussen van best-practices
- **324 registraties** van mensen die dak- en thuisloosheid ervaren.

CONCLUSIES

Wat hebben we geleerd.

De overheidszorg voor de doelgroep dak- en thuislozen is beperkt.

- Er zijn geen gerichte beleidsprogramma's, budgetten, data-verzameling, eigenaarschap of coördinatie voor de aanplak van het probleem.
- Thematisch is dakloosheid bij de overheid ingedeeld als een medische issue terwijl de data uitwijst dat het een combineerde sociale aanpak vereist.
- Alle overheidsopvanglocaties voor dak- en thuislozen zijn per 2019 gesloten.
- Bestaande sociale programma's (bijv. MoniKarta en Affordable Housing project) hebben barrières voor de doelgroep omdat zij geen ID, inkomen of grond hebben.
- Wetgeving (o.a. Krankzinnigenwet) moet geüpdate worden.

NGO's vullen de gaten in die bestaan qua opvang en zorg voor deze doelgroep.

- +/- 30 NGO's leveren ondersteuning op het gebied van voeding, opvang, hygiëne, spirituele of psychosociale hulp.
- De hulpverlening focust zich met name op **overlevingsnoden**, en nauwelijks op prevente of resocialisatie.
- De ondersteuning is echter gefragmenteerd, ongecoördineerd, zonder toezicht, vaak vanuit religieuze aard en ad-hoc (op basis van beschikbare tijdelijke fondsen).

De oplossing is: een **gecoördineerd**, **huisvesting-gestuurd** en **preventie-gefocuste sociale aanpak**;
waarbij NGO's de uitvoering doen van opvang en zorg - gespecialiseerd naar zorgvraag - en de overheid de infrastructuur, subsidie en toezicht organiseeert.

ROUTEKAART BIJ DE STRATEGIE

Een routekaart met 15 programma's voor de middel- en langetermijn is ontwikkeld.

Deze is op te vragen bij de Inter-American Development Bank.

